

РЕШЕНИЕ

№ 68

гр. Варна, 01.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в публично заседание на първи февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Георги Йовчев

Членове: Николина П. Дамянова
Даниела Ил. Писарова

при участието на секретаря Ели К. Тодорова
като разгледа докладваното от Николина П. Дамянова Въззивно търговско дело № 20223001000602 по описа за 2022 година

Производството е въззивно, по реда на чл. 258 и сл. ГПК, образувано по жалба, подадена от адв. Ж. Ж. от АК – Добрич, в качеството му на процесуален представител на малолетната Г. Д. К., ЕГН *****, действаща чрез своята майка и законна представителка З. В. Д. от гр. Каварна, и на А. Д. Б. от гр. Каварна, срещу решение № 75/28.07.2022г., постановено по т. д. № 6/2022г. по описа на Добрички окръжен съд, в частта, с която са отхвърлени като неоснователни предявени от въззивниците осъдителни искове с правно основание чл. 432, ал. 1 от КЗ и чл. 86 ЗЗД срещу „ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Княз Александър Дондуков“ № 68, ЕИК 030269049, за присъждане на сумата 110 000лв. на малолетната Г. Д. К. и на сумата 30 000лв. за А. Д. Б., претендирани като обезщетения за неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от смъртта на Д. К. О, поч. на 01.10.2018 г., настъпила в резултат на ПТП, виновно причинено от водач на т.а. „Мерцедес“, модел 312 Д с рег. № Х ХХХХ ХХ, застрахован по риска „Гражданска отговорност“ на автомобилистите при ответното дружество, ведно с мораторни лихви върху посочените суми за периода 07.04.2021г.– 10.01.2022г. съответно в размер на 8 528.68лв. и 2 325.19лв., и законна лихва

върху главниците и мораторните лихви, считано от датата на подаване на исковата молба - 10.01.2022г., до окончателното изплащане на задълженията.

Поддържайки доводи за неправилност на решението въззивниците молят за неговата отмяна изцяло и постановяване на друго, с което исковете да бъдат уважени до размер на 110 000 лв. за малолетната Г. Д. К. и в размер на 30 000 лв. за А. Д. Б., ведно с акцесорните претенции за мораторни и законни лихви. Оплакванията са за неправилност на изводите на първоинстанционния съд за недоказана изключителност в емоционалната връзка между пострадалото лице и ищцата А. Д. Б., която е баба по майчина линия на дъщерята на починалия Д. К. О, както и за претърпени от двете ищци неимуществени вреди, които с оглед техния вид и интензитет, е справедливо да бъдат обезщетени.

Жалбата е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 от ГПК, от легитимирани лица, чрез надлежно упълномощен процесуален представител, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, при наличие на правен интерес от обжалването и е процесуално допустима.

Въззиваемото дружество ЗД „Дженерали застраховане“ АД – гр. София, представлявано по пълномощие от юрк. В. Т., представя отговор, в който е изразено становище за неоснователност на жалбата, с подробно изложени доводи и съображения. Искането е за потвърждаване на решението като правилно и законосъобразно.

За да се произнесе по спора съставът на ВнАпС съобрази следното:

Добричкият окръжен съд е бил сезиран с активно субективно и обективно съединени осъдителни икове с правно основание чл. 432, ал. 1 от КЗ и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, предявени от З. В. Д. в качеството ѝ на майка и законна представителка на малолетната Г. Д. К., и от А. Д. Б., всички с адрес: гр. Каварна, ул. „Н. Й. Вапцаров“ № 37, срещу „Дженерали застраховане“ АД, за присъждане на сумата 150 000 лв. на малолетната ищца Г. Д. К. и на сумата 30 000 лв. на А. Д. Б., претендирани като обезщетения за претърпени от тях неимуществени вреди - болки и страдания от смъртта на Д. К. О, поч. на 01.10.2018г., настъпила в резултат на ПТП, виновно причинено от водач на л.а. „Мерцедес“, модел 312 Д с рег. № Х ХХХХ ХХ, застрахован по риска „Гражданска отговорност“ на автомобилистите при ответното дружество, ведно със законната лихва върху посочените суми за периода от 07.04.2021г.

до окончателното погасяване на задълженията.

Първоинстанционното решение, с което осъдителните искове са отхвърлени изцяло, е валидно като постановено от надлежен съдебен състав, в рамките на предоставената му правораздавателна власт и компетентност, и съдържащо реквизитите по чл. 236 ГПК.

Преди постановяване на решението, с молба вх. № 2283/27.04.2022г., подадена от адв. Ж. Ж. в качеството му на процесуален представител на Г. Д. К., се уточняват изявленията в допълнителна искова молба вх. № 1300/09.03.2022г. в частта, в която главната искова претенция за обезщетяване на процесните вреди от деликт се намалява до размер на 110 000 лв. поради осъществено от застрахователя доброволно плащане на застрахователно обезщетение в размер на 40 000 лв. с платежно нареждане от 17.05.2021г. Процесуалният представител на малолетната ищца заявява, че прави отказ по смисъла на чл. 233 ГПК от иска по чл. 432, ал. 1 КЗ във вр. чл. 45 3ЗД в частта на намалението на размери за разликата над 110 000лв. до 150 000лв., и от иска по чл. 497, ал. 1 КЗ във вр. чл. 86 3ЗД в частта над 8 528.68 лв. до 11 625.93 лв. / акцесорната претенция по чл. 86 3ЗД е предявена като оценяем иск за част от периода на забавата до завеждане на исковата молба/.

Отказът от иска е направен от процесуален представител с права по чл. 34, ал. 3 ГПК, упълномощен от законния представител на малолетното лице. Намалението на размерите на исковете в случая не съставлява отказ от материални права по смисъла на чл. 130, ал. 4 СК и не накърнява интересите на малолетната, тъй като е направено поради погасяване чрез доброволно извънсъдебно плащане на част от първоначално претендираното застрахователно обезщетение.

Първоинстанционен съдебен акт във връзка с направеното изменение на исковете чрез намаление на техните размери не е постановен. Същевременно, в определението по чл. 267 ГПК и в обжалваното решение главният иск е докладван, разгледан и отхвърлен за сумата 150 000 лв. в какъвто размер е бил първоначално предявен, преди частичното десезиране на съда, провокирано от доказано от застрахователя извънсъдебно плащане на сумата 40 000 лв., а по акцесорната претенция за мораторни лихви за периода от 07.04.2021г. до завеждане на исковата молба, както в доклада по делото,

така и в отхвърлителния диспозитив е посочена сумата 8 528.68 лв., представляваща намаления размер на претенцията съобразно частичния отказ от иска по допълнителната искова молба и уточняващата молба.

С оглед изявленията в обстоятелствената част на въззивната жалба, отнесени към заявените искания към въззивния съд за това в какъв смисъл се иска постановяване на въззивно решение след отмяна на обжалваното първоинстанционно решение, съставът на ВнАпС намира, че решението в недопустимата му част, с която е отхвърлен непредявен/оттеглен иск на малолетната ищца Г. Д. К. с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ във вр. чл. 45 ЗЗД за разликата над 110 000лв. до 150 000лв., не е предмет на обжалване, респ. в тази част същото е влязло в сила.

В останалата част, която се обжалва, решението на Добрички окръжен съд е допустимо. Налице са всички предвидени от закона предпоставки и липсват процесуални пречки за възникване и надлежно упражняване на правото на иск, в това число и специални такива, предвидени в КЗ, обн. ДВ бр. 102 от 29.12.2015г., в сила от 01.01.2016г., приложимия за процесните отношения, тъй като договор за застраховка за увреждащия автомобил е сключен на 17.09.2018г. Съобразно обстоятелствата, посочени в исковата молба и отправеното до съда искане, спорът е правилно квалифициран. Изискванията на чл. 380 КЗ са спазени, тъй като и двете ищци са предявили пред застрахователя ЗД „Дженерали застраховане“ АД писмени претенция за изплащане на застрахователно обезщетение на 13.01.2020г. На Г. Д. К. е определено и изплатено обезщетение в размер на 40 000 лв., а на А. Д. Б. – майка на З. В. Д., която е била във фактическо съжителство с пострадалото лице, е отказано изплащане на обезщетение с мотиви, че не са представени доказателства за „изградена особено близка и трайна житейска връзка“ и претърпени значителни морални болки и страдания, които да обосновават определянето и изплащането на обезщетение.

Във връзка с процесното ПТП, настъпило на 01.10.2018г. около 15.00ч., по път 9004 в посока Белослав – Варна, с участието на служебен товарен автомобил „Мерцедес 312 D“ рег. № X XXXX XX, собственост на търговско дружество „Денислав“ ЕАД, при което са загинали водачът на автомобила Н П. С. и Д. К. О, е било образувано ДП № 318/2018 г. по описа на РУ на ОДМВР – Варна /пр. преписка № 8828/2018г. по описа на ВОП/. С

постановление от 10.06.2019г. на ВОП наказателното производство е прекратено на основание чл. 199 и чл. 243, ал.1 вр. чл. 24, ал. 1, т. 4 НПК, поради смърт на дееца. Следователно, въпросите относно извършване на деянието, неговата противоправност и виновността на лицето, сочено от ищците като делинквент, застрахован при ответника, които не са предмет на присъда или друг акт на наказателния съд по Глави 28 и 29 от НПК, подлежат на разрешаване от гражданския съд.

Между страните не са спорни в тази инстанция следните елементи от правопораждащия фактическия състав за основателността на прекия иск на увреденото лице срещу застраховател, по чл. 432, ал. 1 от КЗ във вр. чл. 45 ЗЗД, които безспорно се установяват и от събраните доказателства: валидно застрахователно правоотношение по застраховка „ГО на автомобилистите”, сключено с ответника ЗД „Дженерали застраховане“ АД за увреждащия товарен автомобил „MERCEDES 312 D“ рег. № X XXXX XX, обективизирано в застрахователна полица № BG/08/118002677312 със срок на валидност от 17.09.2018г. до 16.09.2019г.; настъпване на ПТП, в срока на действие на договора, на 01.10.2018г.; причинена смърт на лицето Д. К. О, който е пътувал в застрахования товарен автомобил на предната дясна седалка.

Презумпцията на чл. 45, ал. 2 ЗЗД за вина на застрахованото лице за настъпване на вредите не е оборено, а напротив - за виновност на дееца е проведено успешно насрещно доказване с поискани от ищците доказателства и доказателствени средства.

За установяване механизма на ПТП и техническите причини за неговото настъпване е назначена от първоинстанционния съд съдебно – автотехническа експертиза. Вещото лице, на което е възложено изготвяне на заключение, разполага с необходимите специалност и квалификация за изпълнение на задачите, компетентността му не е под въпрос, и няма основание съдът да откаже възприемането на предложените от него изводи по релевантните факти, за които несъмнено се изискват специални знания, с изключение на изводите на факти, основани на свидетелски показания, събрани в досъдебното производство.

Установява се по безспорен начин въз основа на заключението на САТЕ и съставения от служители на КАТ протокол за ПТП от 01.01.2018г., че отговорността за инцидента е на Н П. С., който, управлявайки т. а. „Мерцедес

312 D“ рег. № X XXXX XX, с превишена за участъка скорост– над 100 км/ч, при мокра пътна настилка и наличие на локви с голяма дължина по пътното платно, преминал през локва и изгубил управление над автомобила; превозното средство излязло извън пътното платно отляво и последвал удар в масивно многостолово дърво, в резултат на който водачът и пътникът Д. К. О починали на място.

Според заключението на назначената съдебно- медицинска експертиза, което също се кредитира изцяло от въззивния състав, причина за смъртта на пътуващия на предната дясна седалка на товарния автомобил Д. К. О са получени при произшествието черепно-мозъчна, гръдна и коремна травми, несъвместими с живота. Установената концентрация на алкохол в кръвта на водача Н С. от 2.6 промила съответства на тежка степен на алкохолно опиване в стадий на елиминация.

Малолетната ищца Г. Д. К., род. 26.01.2017г. е от кръга на лицата, имащи право на деликтно обезщетение по правилата на чл. 45 ЗЗД при смърт, съгласно приетите от Пленума на ВС Постановления № 4/1961г., № 5/1969г. и № 2/1984г., преди разширяването на кръга с ТР № 1/2016г./21.06.2018г. на ОСГТК на ВКС, тъй като видно от представеното удостоверение за наследници, е дъщеря на починалото лице Д. К. О.

За да отхвърли изцяло иска за обезщетяване на неимуществени вреди на дъщерята на починалото в резултат на ПТП лице, окръжният съд е приел, че детето не търпи преки и непосредствени неимуществени вреди от загуба на баща си, тъй като с оглед съхраняване на психика му, близките не са разкрили причината за липсата на бащата; детето е в неведение за смъртта на баща си, поради което не е в състояние да я възприеме като необратимо събитие и у него не са налице съответните емоционални реакции, обуславящи страдания.

Правните изводи на първоинстанционния съд в тази част са в противоречие със закона и с константната практика на съдилищата.

Причиняването на смърт при пътно - транспортно произшествие, което носи белезите на граждански деликт по смисъла на чл.45 ЗЗД, поражда право на обезщетение в полза на определен кръг лица, които поради близката си родствена /биологична/ или житейска връзка с починалия търпят вследствие на загубата му неблагоприятни последици, дефинирани от закона като имуществени и неимуществени вреди. Обективният критерий, според който

се определят подлежащите на обезщетяване вреди, е пряката и непосредствена причинно - следствена връзка между смъртта на пострадалото лице и конкретните неблагоприятни последици, настъпили в правната сфера на засегнатите негови близки. Съгласно разпоредбата на чл. 51, ал. 1 ЗЗД при непозволено увреждане се дължи обезщетение за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Законодателят не обуславя обезщетяването на вредите от изискване за едновременното им проявление с осъществяването на увреждащото действие или бездействие, респ. с настъпването на смъртта на пострадалия. Единственото условие, с което чл.51, ал.1 ЗЗД обвързва обезщетяването на дадена имуществена или неимуществена вреда, е тя да съставлява пряк и непосредствен резултат от деликта, в каквато насока са и разясненията в т.1 от ППВС № 4/1968 г.

Кръгът от лица, които имат право на деликтно обезщетение по правилата на чл.45 ЗЗД в случаите на смърт, е изяснен изчерпателно с приетите от Пленума на ВС постановления № 4/1961 г., № 5/1969 г. и № 2/1984г. В цитираните постановления е прието, че правото на обезщетение следва да се признае в полза на най-близките на пострадалия, които поради биологично предопределени родствени връзки или житейски създадени емоционални и духовни връзки действително търпят преки и непосредствени имуществени и/или неимуществени вреди от неговата загуба. Сред лицата с право на обезщетение са и децата на починалия, които в най-висока степен са засегнати от смъртта му, бидейки лишени завинаги от неговата родителска обич и морална подкрепа, а до определена възраст - и от дължимата по закон финансова подкрепа под формата на издръжка. Правото на обезщетение принадлежи както на децата, които са били родени и живи към момента на смъртта на родителя, така и на заченатите, но все още неродени към този момент негови деца. В последната хипотеза, при условие, че детето се роди живо и жизнеспособно, правото на обезщетение по чл.45 ЗЗД възниква в момента на раждането, от който детето придобива гражданска правосубектност /чл.1 ЗЛС/ и започва да търпи в правната си сфера неблагоприятните последици от непозволено причинената смърт на своя родител.

От гледна точка на въведения в чл.51, ал.1 ЗЗД обективен критерий, връзката между противоправно причинената смърт и търпените от детето неблагоприятни последици е пряка и непосредствена, тъй като непозволеното

отнемане на живота на родителя пречатства възможността детето да получи занапред полагащите му се по закон и справедливост родителска любов, закрила и подкрепа. След като от момента на своето раждане, поради нормално присъщото на биологичната връзка помежду им съдържание, детето най-осезателно и най-интензивно понася отрицателните последици от безвъзвратната загуба на родителя си, няма основание да се отрече на дете, което поради своята ниска възраст или поради други обстоятелства /неразкриване на причината за отсъствието на бащата/ не е възприело до момента на разрешаване на спор за обезщетяване на вреди от деликт смъртта на баща си като обективен факт, правото на обезщетение по чл.45 ЗЗД за неимуществените вреди от причинената при пътно - транспортно произшествие смърт на неговия родител. Отричането на правото на обезщетение с аргумент, че детето е в неведение за смъртта на баща си, поради което не е в състояние да я възприеме като необратимо събитие и у него не са налице съответните емоционални реакции, обуславящи болки и страдания, е крайно несправедливо и същевременно несъвместимо с правилото на чл. 51, ал. 1 ЗЗД, според което всички вреди, произлезли пряко и непосредствено от нарушаването на забраната за непозволено увреждане, подлежат на обезщетяване от техния причинител и/или от отговорните наред с него или вместо него лица.

От момента на смъртта на пострадалото лице, настъпила в резултат на процесния деликт, малолетната ищца е започнала да търпи неблагоприятните последици от смъртта на биологичния си баща, тъй като е лишена от този момент и завинаги от исконните си човешки права да опознае баща си, да изгради с него присъща между родител и дете емоционална връзка, да бъде обичана и обгрижвана от него и да получава любовта, закрилата и подкрепата, която само той би могъл да й осигури. Посочените неблагоприятни последици несъмнено съставляват неимуществени вреди за детето, които се намират в пряка причинно - следствена връзка с поведението на виновния водач и поради това подлежат на обезщетяване по силата на чл. 45 във вр. с чл. 51, ал. 1 ЗЗД от него, а съгласно чл. 432, ал. 1 КЗ и от ответника „Дженерали Застраховане“ АД в качеството му на застраховател по риска „Гражданска отговорност“.

Като е отрекъл правото на обезщетение и е отхвърлил иска по чл. 226,

ал.1 КЗ, Добричкият окръжен съд е нарушил разпоредбите на чл. 45 ЗЗД, чл. 51, ал. 1 ЗЗД и чл. 432, ал. 1 КЗ и е постановил неправилно решение. Сумата 150 000лв., от която застрахователят е платил доброволно 40 000 лв., съответства напълно на закрепения в чл. 52 ЗЗД принцип за справедливост като се съобразят степента на родствена близост между детето и пострадалия, продължителността и интензитета на подлежащите на обезщетяване неимуществени вреди и техния необратим характер.

По спорния въпрос относно наличие на основание за приложение на чл. 51, ал. 2 ЗЗД.

Представителят на застрахователят е въвел своевременно в предмета на спора, с отговора на исковата молба, защитно възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалото лице, обосновано със следните фактически твърдения: пострадалият е бил без предпазен колан – нарушение на чл. 137а от ЗДвП, довело до тежки телесни увреждания, които не биха настъпили, в случай че лицето е било с поставен предпазен колан, и 2./ пострадалият се е качил в увреждащия лек автомобил, въпреки че най-вероятно непосредствено преди събитието, заедно с водача, са употребили алкохол, а дори и да не са пили заедно и пострадалият да не е видял, че водачът употребява алкохол, то подобна на установената крайно висока степен на алкохолно опиянения – 2.6 промила, е силно осезаема за околните, тъй като води до огромни поведенчески отклонения, загуба на ориентация, говор, сетивност, равновесие, възможност за адекватна преценка на околната среда; с това свое поведение пострадалият е поел риска, изводим от състоянието на водача, резултат от употребата на алкохол, при което е следвало да допусне или да предположи, че той ще причини ПТП.

Въззивният състав извърши съвкупна преценка на събраните доказателства във връзка с възражението на застрахователя по чл. 51, ал. 2 ЗЗД, релевирано чрез два независими състава на съпричиняващо поведение на пострадалото лице, и намери, че изводите на първоинстанционния съд за тяхната основателност са неправилни.

По правилото на чл. 154, ал. 1 ГПК тежестта на доказване на фактическите твърдения, на които е базирано възражението, е на застрахователя, тъй като той цели благоприятни правни последици за себе си

с отричане на отговорността му за обезщетяване на част от вредите, съразмерно с приноса на пострадалото лице. Приносът на пострадалия следва да бъде доказан по категоричен начин, при условията на главно пълно доказване.

Съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалия поради непоставяне на предпазен колан в конкретния казус не се установява. За този извод съдебният състав съобразява и възприема предложеното експертно мнение от вещото лице, изготвила заключение по назначената от първоинстанционния съд съдебно- медицинска експертиза / по т. 4 от поставените задачи/, че с оглед конкретния механизъм на процесното ПТП, настъпилите деформации на автомобила вследствие на удара в дървото, биха настъпили тежки травматични увреждания, които да доведат от смъртта на Д. О, и при правилно поставен предпазен колан.

Поради това, че травматични увреждания, които неминуемо водят до летален изход, биха се получили и при правилно поставен предпазен колан от Д. О, липсва причинно– следствена връзка между вредоносния резултат и допуснатото от пострадалия нарушение на чл. 137а, ал. 1 ЗДвП.

По втория фактически състав на съпричиняващо поведение по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД:

Съгласно мотивите по ТР № 1/2014г./23.12.2015г. на ОСТК, ВКС, съпричиняването на вредата при непозволено увреждане, съгласно чл. 51, ал. 2 ЗЗД, изисква наличие на пряка причинна връзка между поведението на пострадалия и настъпилия вредоносен резултат, но не и вина. Приносът на увредения – обективен елемент от съпричиняването, може да се изрази в действие или бездействие, но всякога поведението му трябва да е противоправно и да води до настъпване на вредоносния резултат, като го обуславя в някаква степен. В този случай трябва да бъде направено разграничение между допринасянето на пострадалия за възникване на самото пътно- транспортно произшествие, като правно значим факт, който обуславя прилагането на чл. 51, ал.2 ЗЗД и приноса му за настъпване на вредата спрямо самия него, който факт също води до приложението на чл. 51, ал. 2 ЗЗД. Придобилият гражданственост термин „ъпричиняване” е с по - тясно значение спрямо използвания в закона – „допринасяне за настъпването на вредите”. Същият илюстрира първата от посочените хипотези – допринасяне

за настъпване на произшествието. Във втората хипотеза пострадалият не е допринесъл за настъпване на събитието, но с поведението си е спомогнал за собственото си увреждане, респ. за увеличаване размера на вредата. Дали поведението на пострадалия е рисково и дали то е допринесло за увреждането, подлежи на установяване във всеки конкретен случай.

По т. 7 от диспозитива на ТР № 1/2014г./23.12.2015г., на въпроса относно наличието на съпричиняване на вредата в хипотезата, когато пострадалото лице е пътувало в автомобил, управляван от водач, употребил алкохол, е даден отговор в следния смисъл: Съпричиняване на вредата е налице, когато пострадалото лице е пътувало в автомобил, управляван от водач, употребил алкохол над законоустановения минимум, ако този факт му е бил известен.

От събраните в първоинстанционното производство доказателства, които е допустимо да се обсъждат във връзка със спорния факт, не се установява знание на пострадалото лице, че пътува в автомобил, управляван от водач, употребил алкохол значително над законоустановения минимум. Ответникът не е ангажирал годни доказателства чрез разпит на свидетел/свидетели от кръга на разпитваните в рамките на досъдебното производство, което впоследствие е прекратено поради смърт на дееца, а коментирането и обосноваването на фактически изводи въз основа на свидетелски показания, които не са събрани в съдебното производство, е недопустимо и би съставлявало нарушение на принципа на непосредственост в гражданския процес / чл. 11 ГПК/. Не може да приеме, че е проведено успешно главно пълно доказване на спорния факт относно наличие на знание на пострадалия, че деликвентът е шофирал след употреба на алкохол, само въз основа на установената степента на алкохолно опиянение на водача и изводите на вещото лице, изготвило съдебно – медицинската експертиза за типични признаци за тази фаза на алкохолна интоксикация, тъй като това би означавало да се признае основание за отчитане на съпричиняващо поведение и намаляване на застрахователното обезщетение въз основа на предположения. Недопустимо е приложение на чл. 51, ал. 2 ЗЗД ако приносът на увреденото лице не е доказан при условията на пълно главно доказване, а е само предполагаем / в този напр. смисъл решение № 27/15.04.2015г. по т.д. № 457/2014г. на II-ро отделение на ВКС.

След като застрахователят, който носи тежест на доказване, не е доказал, че пътуването на пострадалия Д. О в моторно превозно средство, управлявано от водач, употребил алкохол, е проява на съзнателен и свободно формиран избор, при наличие на знание за този факт, не е налице основание за приложение на чл. 51, ал. 2 ЗЗД.

Следващият спорен въпрос, за разрешаване на който е сезиран въззивният съд, е свързан с материалноправната легитимация на ищцата А. Д. Б., която е баба по майчина линия на малолетната Г. Д. К. - дъщеря на починалия Д. К. О, респ. майка на З. В. Д., която е била във фактическо съжителство с пострадалото лице от 2016г. и от съжителството им е родено на 26.01.2017г. детето Г. Д. К.. Тази ищца е извън кръга на лицата, имащи право на обезщетение съгласно Постановление № 4 от 25.V.1961 г. и Постановление № 5 от 24.XI.1969 г. на Пленума на Върховния съд.

С ТР на ОСГНТК на ВКС по тълк. д.№1/2016г. общото събрание на трите колегии на ВКС прие, че материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в Постановление № 4 от 25.V.1961 г. и Постановление № 5 от 24.XI.1969 г. на Пленума на Върховния съд, и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. Обезщетение се присъжда при доказани особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди. Съгласно мотивите на решението обезщетение следва да се присъди само тогава, когато от доказателствата по делото може да се направи несъмнен извод, че лицето, което претендира обезщетение, е провело пълно и главно доказване за съществуването на трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и за настъпили в резултат на неговата смърт сериозни (като интензитет и продължителност) морални болки и страдания. Отчетено е, че според традиционните за българското общество семейни отношения братята и сестрите, съответно бабите/дядовците и внуците, са част от най-близкия родствен и семеен кръг, а връзките помежду им се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост. Ето защо, когато съдът установи, че поради конкретни житейски обстоятелства привързаността между тях е станала толкова силна,

че смъртта на единия от родствениците е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка, справедливо е да признае право на обезщетение за неимуществени вреди и на преживелия родственик. В тези случаи за получаването на обезщетение няма да е достатъчна само формалната връзка на родство, а ще е необходимо вследствие смъртта на близкия човек преживелият родственик да е понесъл морални болки и страдания, които в достатъчна степен обосновават основание да се направи изключение от разрешението, залегнало в постановления № 4/61 г. и № 5/69г. на Пленума на ВС - че в случай на смърт право на обезщетение имат само най-близките на починалия.

За установяване съдържанието на съществувалите между пострадалото лице и претендиращата обезщетение негова близка /без родствени връзки между тях и такива по сватовство/, както и за характера, интензитета и продължителността на причинените болки и страдания пред първоинстанционния съд са ангажирани гласни доказателства. Предвид близката родствена връзка между ищцата и свидетелите Н А З (първи братовчед на Б.) и О Д Б (брат на Б.) и ищите, следва да се отчете евентуалната му заинтересованост от изхода на спора, свързана с необходимост от преценка на показанията по правилата на чл. 172 ГПК. Доколкото показанията се базират на преки и непосредствени впечатления и не се констатира несъответствие между обстоятелствата, за които се свидетелства, и останалите събрани доказателства, в това число писмени документи относно адреси на страните, месторабота, работодатели и др., няма основание те да не се кредитират.

Установява се от показанията на двамата свидетели, че З. В. Д. – дъщеря на ищцата А. Д. Б., е заживяла на съпругески начала с Д. К. О през 2016г., като са обитавали едно жилище с ищцата, находящо се в гр. Каварна, ул. „Н.Й.Вапцаров“ № 37, до 2018г, когато З. В. Д. и Д. К. О, заедно с роденото от съжителството им дете са се преместили да живеят в гр. Белослав, ул. „Цар Симеон“ № 11. На посочения адрес семейството било настанено от ЕАД „Денислав“, от която фирма бил нает по трудов договор, като товарач, Д. О. По време на съвместното живеене в едно жилище между ищцата А Д. Б. и мъжът, с когото фактически е съжителствала дъщеря й, е имало отношения на взаимно уважение, разбирателство, взаимопомощ,

поделяне на издръжката и грижите за домакинството между всички членове на семейството. Според свидетелите ищцата Б. преживяла тежко смъртта на Д. О.

Преценката на събраните доказателства не обосновава извод за успешно доказване на релевантни за материалноправната легитимация по иска факти и обстоятелства по отношение на ищцата Б.. Установените посредством свидетелските показания обстоятелства относно съществували привързаност и уважение между ищеца и пострадалото лице, са присъщи на хора, обитаващи едно жилище. В показанията няма данни за някаква особена връзка, която поради определени житейски обстоятелства да се различава от нормалната и да обосновава изключителност на отношенията нито в периода, докато ищцата и Д. О са живели заедно в едно домакинство в гр. Каварна, нито в периода, в който пострадалият, заедно с жена си и детето си, са се преместили в гр. Белослав. Всички обстоятелства, за които говорят свидетелите, съставляват част от обичайни отношения и не са израз на дълбока емоционална връзка, която да предположи прилагане на изключението, предвидено за лица, имащи право на обезщетение за вреди съгласно цитираното тълкувателно решение. Не се установява също, че на ищцата са причинени болки и страдания, надхвърлящи страданието, свързано със смъртта на близък човек с връзка по сватовство, отговаряща на такава между тъща и зет. При тези изводи няма основание да бъде ангажирана отговорността на застрахователя за обезщетение за неимуществени вреди и предявеният пряк иск от А. Д. Б. срещу застраховател по риска „Гражданска отговорност“ на автомобилистите е неоснователен.

Поради противоречивите правни изводи на двете съдебни инстанции за част от предмета на спора, първоинстанционното решение подлежи на отмяна в частта, в която е отхвърлен искът с правно основание чл. 432, ал. 1 от КЗ за присъждане на сумата 110 000лв. на малолетната Г. Д. К., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от смъртта на баща ѝ Д. К. О, поч. на 01.10.2018 г., настъпила в резултат на ПТП, виновно причинено от водач, застрахован по риска „Гражданска отговорност“ на автомобилистите при ответното дружество, ведно с акцесорните претенции за законни лихви, както и в частта, с която Г. Д. К. е осъдена да заплати на ответното застрахователно дружество съдебно –

деловодни разноси, като се постанови друго по същество съобразно изводите на въззивната инстанция. Началната дата, от която се претендира законна лихва – 07.04.2021г., е след датата 13.01.2020г., на която е предявена пред застрахователя ЗД „Дженерали застраховане“ АД писмена претенция от името на малолетната ищца за изплащане на застрахователно обезщетение, поради което, на основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД във вр. чл. 429, ал. 2, т. 2 и чл. 497 от КЗ, акцесорната претенция за присъждане на законна лихва върху дължимото застрахователно обезщетение следва да се уважи за целия исков период. В останалата обжалвана част, с която са отхвърлени исковете на А. Д. Б., както и искът за присъждане на законна лихва върху мораторна лихва, начислена върху застрахователното обезщетение, дължимо на Г. Д. К., решението на ДОС е правилно и следва да се потвърди.

По въпроса за отговорността за разноси за първа и въззивна инстанции

На основание чл. 78, ал. 1 ГПК във вр. чл. 38, ал. 2 ЗАДв, по силата на който при осъществена безплатна правна помощ в някоя от хипотезите по чл. 38, ал. 1 ЗАДв, адвокатското възнаграждение се присъжда на процесуалния представител, съгласил се да поеме безплатна защита, на адв. Ж. П. Ж. от АК-Добрич следва да се присъди за осъщественото представителство за всяка от инстанцииите сумата 3 730лв., определена по размер съобразно Наредба № 1/2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, на база материалния интерес по основателната жалба на едното от представляваните лица.

С оглед резултата от въззивното обжалване, отговорност за направени разноси от насрещната страна за тази инстанция се носи само от въззивницата А. Б.. Въззиваемото дружество е поискало своевременно, с отговора на жалбата, присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Осъщественото чрез юрисконсулт процесуално действие за въззивна инстанция се изчерпва с подаването на писмен отговор, поради което юрисконсултското възнаграждение за защита, дължимо от А. Б. поради неоснователност на нейната въззивна жалба, следва да се определи и присъди в размер на 150лв., съгласно чл. 37 от ЗПрП във вр. чл. 25 от Наредба за правната помощ.

На основание чл. 78, ал. 6 от ГПК, застрахователното дружество дължи

държавна такса върху присъденото от въззивния съд застрахователно обезщетение, в размер на 4 400лв. /4 %/ за първа инстанция и 2 200лв. /2 %/ за въззивна инстанция, както и 157.14 лв. - част от платени от бюджета на ОС - Добрич възнаграждения за изготвяне на експертизи съобразно материалния интерес по основателната жалба.

Воден от горното, ВнАпС, III- ти състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 75/28.07.2022г., постановено по т. д. № 6/2022г. по описа на Добрички окръжен съд, в частта, с която са отхвърлени като неоснователни предявени от Г. Д. К., ЕГН *****, действаща чрез своята майка и законна представителка З. В. Д. от гр. Каварна, осъдителни иски с правно основание чл. 432, ал. 1 от КЗ и чл. 86 ЗЗД, срещу „ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Княз Александър Дондуков“ № 68, ЕИК 030269049, за присъждане на сумата 110 000лв., претендирана като обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от смъртта на Д. К. О, поч. на 01.10.2018 г., настъпила в резултат на ПТП, виновно причинено от водач на т.а. „Мерцедес“, модел 312 Д с рег. № Х ХХХХ ХХ, застрахован по риска „Гражданска отговорност“ на автомобилистите при ответното дружество, ведно с мораторна лихва върху посочената сума за периода 07.04.2021г.– 10.01.2022г. в размер на 8 528.68лв. и законна лихва върху главницата от 110 000лв., считано от датата на подаване на исковата молба - 10.01.2022г., до окончателното изплащане на задължението, както и в частта, с която Г. Д. К., ЕГН *****, действаща чрез своята майка и законна представителка З. В. Д. от гр. Каварна, е осъдена да заплати на „ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Княз Александър Дондуков“ № 68, ЕИК 030269049, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, съдебно-деловодни разноски за първа инстанция, като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА „ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Княз Александър Дондуков“ № 68, ЕИК 030269049, да заплати на Г. Д. К., ЕГН *****, действаща чрез своята майка и законна представителка З. В. Д. от гр. Каварна, сумата 110

000лв./ сто и десет хиляди лева/, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на нейния баща Д. К. О, поч. на 01.10.2018 г., настъпила в резултат на ПТП, виновно причинено от водач на т.а. „Мерцедес“, модел 312 Д с рег. № Х ХХХХ ХХ, застрахован по риска „Гражданска отговорност“ на автомобилистите при ответното дружество, на основание чл. 432, ал. 1 от КЗ, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 07.04.2021г. до окончателното погасяване на задължението, на основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД във вр. чл. 429, ал. 2, т. 2 и чл. 497 от КЗ.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 75/28.07.2022г., постановено по т. д. № 6/2022г. по описа на Добрички окръжен съд, в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА „ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Княз Александър Дондуков“ № 68, ЕИК 030269049, да заплати на адвокат на адв. Ж. П. Ж. от АК- Добрич, с личен номер *****, сумата 7 460лв. (седем хиляди четиристотин и шестдесет лева), представляваща адвокатско възнаграждение за осъществено процесуално представителство на Г. Д. К. за две инстанции, на основание чл. 38, ал. 2 вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗАдв.

ОСЪЖДА „ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Княз Александър Дондуков“ № 68, ЕИК 030269049, да заплати в приход на БЮДЖЕТА на съдебната власт, по сметка на ДОБРИЧКИ ОКРЪЖЕН СЪД сумата 4 400лв. (четири хиляди и четиристотин лева) – държавна такса по иск на освободено от такси и разноси лице, сумата 157.14 лв./ сто петдесет и седем лева и четиринадесет ст./, представляваща част от платени от бюджета на ОС- Добрич възнаграждения за изготвяне на експертизи, и по сметка на ВАРНЕНСКИ АПЕЛАТИВЕН СЪД сумата 2 200лв. (две хиляди и двеста лева) – държавна такса, на основание чл. 77 и чл. 78, ал. 6 ГПК.

ОСЪЖДА А. Д. Б. ЕГН *****, адрес: гр. Каварна, Община Каварна, ул. „Никола Йонков Вапцаров“ № 37, да заплати на „ДЖЕНЕРАЛИ ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Княз Александър Дондуков“ № 68, ЕИК 030269049, сумата 150 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение за въззивна инстанция, на основание чл. 78, ал. 3 вр. ал. 8 ГПК.

Решението на въззивния съд подлежи на касационно обжалване пред

Върховния касационен съд, при условията на чл. 280 ГПК, в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____